

Bruksela, dnia 5.6.2019 r.
COM(2019) 502 final

Zalecenie

ZALECENIE RADY

w sprawie krajowego programu reform Bułgarii na 2019 r. oraz zawierające opinię Rady na temat przedstawionego przez Bułgarię programu konwergencji na 2019 r.

Zalecenie

ZALECENIE RADY

w sprawie krajowego programu reform Bułgarii na 2019 r. oraz zawierające opinię Rady na temat przedstawionego przez Bułgarię programu konwergencji na 2019 r.

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 121 ust. 2 i art. 148 ust. 4,

uwzględniając rozporządzenie Rady (WE) nr 1466/97 z dnia 7 lipca 1997 r. w sprawie wzmocnienia nadzoru pozycji budżetowych oraz nadzoru i koordynacji polityk gospodarczych¹, w szczególności jego art. 9 ust. 2,

uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1176/2011 z dnia 16 listopada 2011 r. w sprawie zapobiegania zakłóceniom równowagi makroekonomicznej i ich korygowania², w szczególności jego art. 6 ust. 1,

uwzględniając zalecenie Komisji Europejskiej,

uwzględniając rezolucje Parlamentu Europejskiego,

uwzględniając konkluzje Rady Europejskiej,

uwzględniając opinię Komitetu Zatrudnienia,

uwzględniając opinię Komitetu Ekonomiczno-Finansowego,

uwzględniając opinię Komitetu Ochrony Socjalnej,

uwzględniając opinię Komitetu Polityki Gospodarczej,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) W dniu 21 listopada 2018 r. Komisja przyjęła roczną analizę wzrostu gospodarczego, rozpoczynając tym samym europejski semestr na rzecz koordynacji polityki gospodarczej w 2019 r. W należyтым stopniu uwzględniono w niej Europejski filar praw socjalnych proklamowany przez Parlament Europejski, Radę i Komisję w dniu 17 listopada 2017 r. Priorytety określone w rocznej analizie wzrostu gospodarczego zostały zatwierdzone przez Radę Europejską na posiedzeniu w dniu 21 marca 2019 r. W dniu 21 listopada 2018 r. na podstawie rozporządzenia (UE) nr 1176/2011 Komisja przyjęła również sprawozdanie przedkładane w ramach mechanizmu ostrzegania, w którym wskazała Bułgarię jako jedno z państw członkowskich, w przypadku których przeprowadzona zostanie szczegółowa ocena sytuacji.

¹ Dz.U. L 209 z 2.8.1997, s. 1.

² Dz.U. L 306 z 23.11.2011, s. 25.

- (2) Sprawozdanie krajowe na 2019 r. dotyczące Bułgarii³ zostało opublikowane w dniu 27 lutego 2019 r. Zawiera ono ocenę postępów Bułgarii w realizacji zaleceń dla tego kraju, przyjętych przez Radę w dniu 13 lipca 2018 r., działań następczych podjętych w związku z zaleceniami z poprzednich lat, a także postępów Bułgarii w realizacji jej krajowych celów w ramach strategii „Europa 2020”. Sprawozdanie to objęło również szczegółową ocenę sytuacji przeprowadzoną na podstawie art. 5 rozporządzenia (UE) nr 1176/2011, której wyniki opublikowano w dniu 27 lutego 2019 r.⁴ W wyniku analizy Komisja doszła do wniosku, że w Bułgarii występują zakłócenia równowagi makroekonomicznej. W szczególności słabościom sektora finansowego towarzyszy wysokie zadłużenie i duży odsetek zagrożonych kredytów w sektorze przedsiębiorstw. Poczyniono wprawdzie postępy w usuwaniu źródeł tych zakłóceń równowagi, jednak pełne wdrożenie i monitorowanie ostatnich reform nadzoru i zarządzania w bankowym i pozabankowym sektorze finansowym pozostanie kwestią priorytetową.
- (3) W dniu 24 kwietnia 2019 r. Bułgaria przedłożyła swój krajowy program reform na 2019 r. oraz swój program konwergencji na 2019 r. W celu uwzględnienia powiązań między tymi dwoma programami poddano je jednoczesnej ocenie.
- (4) Odpowiednie zalecenia dla tego kraju znalazły odzwierciedlenie w programowaniu europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych („funduszy ESI”) na lata 2014–2020. Jak przewidziano w art. 23 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013⁵, Komisja może zwrócić się do państwa członkowskiego z wnioskiem o dokonanie przeglądu oraz zaproponowanie zmian w umowie partnerstwa i odpowiednich programach wówczas, gdy jest to konieczne do wsparcia realizacji stosownych zaleceń Rady. Komisja przedstawiła więcej szczegółowych informacji na temat wykorzystania przez nią tego przepisu w ramach wytycznych w sprawie stosowania działań łączących skuteczność europejskich funduszy ESI z należyтым zarządzaniem gospodarczym⁶.
- (5) Bułgaria jest obecnie objęta funkcją zapobiegawczą paktu stabilności i wzrostu. W programie konwergencji na 2019 r. rząd – wychodząc od nadwyżki nominalnej wynoszącej w 2018 r. 2 % PKB – wyznacza sobie za cel osiągnięcie w 2019 r. deficytu wynoszącego 0,3 %, a następnie nadwyżki wynoszącej 0,4 % PKB w 2020 r., 0,2 % w 2021 r. i 0,1 % w 2022 r. Po przeliczeniu salda strukturalnego⁷ stwierdza się nadal osiąganie z nadwyżką średniookresowego celu budżetowego, którym jest osiągnięcie deficytu strukturalnego w wysokości 1 % PKB w kategoriach strukturalnych, w okresie objętym programem. W programie konwergencji na 2019 r. zakłada się, że relacja długu sektora instytucji rządowych i samorządowych do PKB stopniowo zmaleje z 22,6 % PKB w 2018 r. do 16,7 % PKB w 2022 r. Scenariusz makroekonomiczny, na którym oparto te prognozy budżetowe, jest wiarygodny. Na

³ SWD(2019) 1001 final.

⁴ COM(2019) 150 final.

⁵ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 (Dz.U. L 347 z 20.12.2013, s. 320).

⁶ COM(2014) 494 final.

⁷ Saldo w ujęciu uwzględniającym zmiany cykliczne, nieuwzględniającym środków jednorazowych i tymczasowych, ponownie przeliczone przez Komisję przy użyciu powszechnie przyjętej metodyki.

podstawie prognozy Komisji z wiosny 2019 r. przewiduje się, że saldo strukturalne wykaze nadwyżkę w wysokości 0,7 % PKB w 2019 r. i 0,6 % PKB w 2020 r., powyżej średniookresowego celu budżetowego. Ogólnie rzecz biorąc, Rada jest zdania, że zgodnie z prognozami Bułgaria spełni wymogi paktu stabilności i wzrostu w latach 2019 i 2020.

- (6) Rosną dochody z podatków i poprawia się przestrzeganie przepisów podatkowych, realizowanych w tej dziedzinie jest szereg inicjatyw. Poprawa ściągalności podatków nie przebiega jednak wszędzie w tym samym tempie. Dotyczy to w szczególności podatków związanych ze stosunkiem pracy i składek na ubezpieczenie społeczne, a także niektórych kategorii podatków akcyzowych. Są również dowody potwierdzające, że wyzwaniem nadal są praca nierejestrowana i nielegalny handel paliwami. Istotne znaczenie dla dalszego ograniczenia szarej strefy gospodarki, której zakres pozostaje nadal duży, mają dalsze działania na rzecz poprawy ściągalności podatków i wprowadzenie dodatkowych ukierunkowanych środków w konkretnych obszarach systemu podatkowego.
- (7) Rząd podjął działania na rzecz poprawy efektywności wydatków publicznych. Bank Światowy zakończył przegląd wydatków obejmujący szereg instytucji publicznych (ministerstw i gmin) oraz dwa badania pilotażowe dotyczące policji i straży pożarnej oraz ścieków, jak również przygotował podręcznik na potrzeby rządowych przeglądów wydatków w przyszłości. W średniookresowej strategii fiskalnej z 2018 r. rząd zawarł szereg nowych wskaźników efektywności, które mają służyć ocenie wpływu wydatków w różnych obszarach polityki na przestrzeni czasu i stanowić wkład w ocenę i planowanie budżetu. Realizacja tych inicjatyw ma podnieść jakość, efektywność i przejrzystość wydatków publicznych, a co za tym idzie, poprawić ilość i jakość dóbr publicznych.
- (8) Przedsiębiorstwa państwowe charakteryzują się słabym ładem korporacyjnym, co w dużym stopniu przekłada się również na ich wynik gospodarczy. We współpracy z Organizacją Współpracy Gospodarczej i Rozwoju i przy wsparciu Służby ds. Wspierania Reform Strukturalnych (Komisja Europejska) prowadzona jest reforma ram prawnych ładu korporacyjnego przedsiębiorstw państwowych. Celem reformy jest zaradzenie istniejącym uchybieniom poprzez dostosowanie przepisów krajowych do wytycznych OECD w zakresie ładu korporacyjnego w przedsiębiorstwach państwowych. Przyjęcie i skuteczne wdrożenie ram zapewni kontynuację reformy i będzie miało decydujące znaczenie dla jej powodzenia.
- (9) W korzystnym otoczeniu gospodarczym wzrosły po uśrednieniu wskaźniki bankowości, kapitału i płynności. Jednocześnie spadła ilość kredytów zagrożonych udzielanych przez przedsiębiorstwa niefinansowe, choć nadal utrzymuje się na wysokim poziomie. Rynek wtórny kredytów zagrożonych stał się wprawdzie bardziej dynamiczny, nie wprowadzono jednak w tym kontekście żadnych konkretnych środków politycznych. Działania wynikające z przeglądów sektora finansowego wzmocniły sektor bankowy, ale nadal występują pewne słabe punkty. Nowe inicjatywy regulacyjne w 2018 r. to m.in. przepisy dotyczące dużych ekspozycji oraz identyfikacji powiązanych klientów, podniesienie wskaźnika bufora antycyklicznego oraz wprowadzenie narzędzi makroostrożnościowych dla środków dotyczących kredytobiorców. Niezbędnymi czynnikami wsparcia prawidłowych praktyk biznesowych jest monitorowanie inicjatyw ustawodawczych dotyczących ekspozycji wobec podmiotów powiązanych, ciągły nadzór nad ograniczeniem pożyczek dla podmiotów powiązanych oraz karanie naruszeń przepisów dotyczących zabezpieczeń. Kolejnym środkiem w trakcie realizacji, który przyczyni się do zwiększenia

odporności sektora finansowego, jest udoskonalenie ram restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji banków.

- (10) Ukończenie reformy postępowania upadłościowego mogłoby przyczynić się do zmniejszenia wysokiego zadłużenia sektora prywatnego i nadal wysokiego udziału kredytów zagrożonych. Brakujące elementy tej reformy zmniejszają wydajność i skuteczność ram postępowania upadłościowego, co prowadzi do powolnych i kosztownych postępowań upadłościowych. Jednocześnie brak odpowiednich narzędzi monitorowania uniemożliwia właściwą analizę trwających i nowych postępowań przedupadłościowych i upadłościowych oraz nie pozwala zidentyfikować konkretnych wąskich gardeł i słabych punktów. W październiku 2018 r. Bułgaria zwróciła się do Służby ds. Wspierania Reform Strukturalnych, będącej częścią Komisji Europejskiej, o pomoc w przyspieszeniu reformy ram prawnych postępowania upadłościowego. W wyniku realizacji projektu wskazano luki w ramach postępowania upadłościowego i przewidziano opracowanie planu ich wyeliminowania. Ważne jest utrzymanie tempa reform i wdrożenie planu działań.
- (11) Bułgaria przyjęła w 2018 r. poprawki legislacyjne i pracuje nad pełną transpozycją dyrektywy 2015/849 (czwartej dyrektywy w sprawie przeciwdziałania praniu pieniędzy) do prawa krajowego. Należy zwrócić uwagę na skuteczne wdrożenie tych środków. Władze kraju nadal nie sfinalizowały ani nie zgłosiły krajowej oceny ryzyka, która stanowi podstawę do opracowania odpowiedniej polityki krajowej w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu. Ponadto rozwój wydarzeń w sektorze bankowym wskazuje na to, że konieczna jest poprawa krajowego nadzoru nad międzynarodowymi transakcjami finansowymi oraz zapewnienie skutecznego egzekwowania ram przeciwdziałania praniu pieniędzy. Należy lepiej przeciwdziałać ryzyku korupcji, ponieważ jest to przestępstwo źródłowe względem prania pieniędzy. Władze bułgarskie będą musiały wykazać się konkretnymi wynikami i udokumentowanymi osiągnięciami w postaci prawomocnych decyzji w sprawach dotyczących korupcji na dużą skalę. Wykorzystanie dochodzeń finansowych i tworzenia profili finansowych jest ograniczone.
- (12) Prowadzona jest reforma nadzoru nad instytucjami niebędącymi bankami. We wrześniu 2017 r. komisja nadzoru finansowego przyjęła plan reformy nadzoru finansowego nad instytucjami niebędącymi bankami we współpracy z Europejskim Urzędem Nadzoru Ubezpieczeń i Pracowniczych Programów Emerytalnych. Pełne i terminowe wdrożenie i egzekwowanie planu działania, który nadal jest realizowany, przyczyni się do odpowiedniego nadzoru na sektorze instytucji finansowych niebędących bankami. Wprowadzono poprawki do przepisów wykonawczych mające na celu poprawę zasad wyceny i ich stosowania. Ich skuteczne wdrożenie i egzekwowanie zaradziłoby nierozwiązanym, wskazanym już wcześniej problemom w dziedzinie wyceny. Ponadto wyzwaniem pozostaje nadzór na poziomie grupy pod kątem zapewnienia odpowiedniego, opartego na analizie ryzyka nadzoru nad ubezpieczeniami.
- (13) Występują słabe punkty w sektorze ubezpieczeń komunikacyjnych. Dobrze określone zasady odszkodowań pozwoliłyby sędziom rozpatrującym konkretne sprawy przyjąć bardziej zharmonizowane podejście. W dłuższej perspektywie taka metodologia pomogłaby zmniejszyć koszty, niepewność i ryzyko ubezpieczeniowe w sektorze ubezpieczeń komunikacyjnych od odpowiedzialności cywilnej. Do stabilności sektora przyczyniłaby się również polityka cenowa uwzględniająca bezwypadkową jazdę. Komisja nadzoru finansowego zaproponowała wprowadzenie systemu bonus-malus; jest on obecnie przedmiotem szeroko zakrojonej debaty publicznej, której wynik jest

niepewny. Ponadto poważne obawy budzi płynność systemu „biura zielonej karty”, głównie z powodu niewypłacania roszczeń przez dwóch bułgarskich ubezpieczycieli. Ścisłe przestrzeganie obowiązków przez wszystkich członków ma kluczowe znaczenie dla wiarygodności i skuteczności systemu.

- (14) Jeśli chodzi o infrastrukturę, występują poważne luki inwestycyjne. Zasięg i jakość infrastruktury transportowej uległy poprawie, ale pozostają poniżej średniej UE. W Bułgarii nadal niekompletna jest transeuropejska sieć transportowa. Co więcej, w ciągu ostatnich 5 lat znacznie zwiększyły się emisje gazów cieplarnianych z transportu drogowego. Konieczny jest dalszy rozwój kolei i dróg oraz odpowiednich europejskich systemów zarządzania ruchem kolejowym i inteligentnych systemów transportowych. Na niskim poziomie w Bułgarii są wskaźniki podłączenia do kanalizacji i oczyszczania ścieków komunalnych oraz recyklingu, a wysokie są poziomy zanieczyszczenia powietrza i składowania odpadów – wszystkie te wartości znacznie odbiegają od średniej UE. Konieczne są inwestycje w promowanie zrównoważonej gospodarki wodnej, efektywnego gospodarowania zasobami i przejścia na gospodarkę o obiegu zamkniętym. Ponadto duże są potrzeby inwestycyjne w dziedzinie energii oraz łagodzenia zmiany klimatu i przystosowywania się do niej. Wysoka energochłonność gospodarki oraz powolne postępy w realizacji celów efektywności energetycznej, w szczególności w sektorze budowlanym, hamują wydajność i konkurencyjność bułgarskich przedsiębiorstw. Należy zatem przyspieszyć działania i zapewnić znaczne oszczędności energii poprzez ukierunkowanie inwestycji na sektory przemysłu, transportu i budownictwa. W dalszej poprawie ogólnej konkurencyjności gospodarki i jakości życia mieszkańców pomogłyby większe inwestycje w ekologiczną infrastrukturę energetyczną (ekologiczne i niskoemisyjne wytwarzanie energii, połączenia wzajemne i inteligentne sieci), zgodnie z priorytetami określonymi w bułgarskim projekcie planu w dziedzinie klimatu i energii.
- (15) Pomimo zwiększenia środków publicznych przeznaczonych w budżecie na badania w 2018 r., wydatki na badania i rozwój pozostają na bardzo niskim poziomie zarówno w sektorze prywatnym, jak i publicznym. Prywatne inwestycje w badania i rozwój są zdominowane przez duże korporacje wielonarodowe, skoncentrowane w regionie stołecznym. Powolne tempo wdrażania reform i znaczne rozdrobnienie sektora badań naukowych, rozwoju i innowacji sprawiają, że inwestycje w badania i rozwój w małym stopniu przyczyniają się do produktywności i wzrostu gospodarczego. Duża liczba uniwersytetów i instytutów badawczych nadal osiąga słabe wyniki, jeżeli chodzi o badania naukowe wysokiej jakości. Powiązania między środowiskiem naukowym a biznesem są nadal bardzo słabe, obawy budzi dostępność kapitału ludzkiego w sektorze badań i rozwoju. Klastry i ich potencjał są w Bułgarii słabo rozwinięte, ponieważ brak jest masy krytycznej. Konieczne są dalsze reformy połączone ze skutecznym zarządzaniem i bardziej skutecznymi inwestycjami publicznymi, aby zwiększyć wpływ na produktywność i poprawić konkurencyjność gospodarki. Ponadto ważnym czynnikiem produktywności w Bułgarii jest poprawa cyfryzacji przedsiębiorstw i wprowadzenie nowych modeli biznesowych.
- (16) Reformy administracji publicznej i administracji elektronicznej są w dalszym ciągu powolne i przynoszą niewystarczającą poprawę, przy czym równocześnie otoczenie biznesu pozostaje słabe. Przyjęto już szereg reform, jednak opóźnia się ich praktyczne wdrażanie. Głównymi przeszkodami dla inwestycji są nadal niedociągnięcia instytucjonalne, niepewność regulacyjna, korupcja i niewystarczająca podaż pracy. Jeśli chodzi o sprawowanie rządów w sektorze publicznym, korzystne byłoby

zapewnienie większej przejrzystości, jaśniejszych zasad i długoterminowych perspektyw. Niedociągnięcia są również widoczne w dziedzinie testowania i bezpieczeństwa produktów ze względu na ograniczone zasoby finansowe i ludzkie. Co więcej, przyjęto wprawdzie zdecydowaną większość środków uwzględnionych w krajowej strategii zamówień publicznych, jednak ich wdrożenie wymaga ciągłego monitorowania, kontroli i oceny. Częste korzystanie z bezpośredniego udzielania zamówień oraz wysoka liczba przypadków, w których złożono tylko jedną ofertę stanowią zagrożenie dla przejrzystości i skuteczności tego systemu. Nieustannym wyzwaniem pozostają zdolności administracyjne sektora zamówień publicznych, podobnie jak profesjonalizacja nabywców publicznych i kwestia zamówień zagregowanych. Znaczne opóźnienia w korzystaniu z elektronicznych zamówień publicznych uniemożliwiają dalszą poprawę przejrzystości i wydajności procedur udzielania zamówień publicznych.

- (17) Sytuacja na rynku pracy jest coraz lepsza, lecz nadal występują wyzwania. Stopa zatrudnienia osiągnęła najwyższy poziom od czasu przystąpienia Bułgarii do UE, a stopa bezrobocia jest poniżej średniej UE. Pomimo tych pozytywnych zmian niektóre grupy, takie jak osoby o niskich kwalifikacjach, młodzież, Romowie i osoby niepełnosprawne, nadal napotykają trudności w znalezieniu pracy. Wdrażane są szczególne środki wsparcia osób długotrwale bezrobotnych, które w 2018 r. stanowiły 3 % ludności aktywnej zawodowo. Połączenie skutecznych i trwałych działań środowiskowych, aktywnej polityki rynku pracy oraz zintegrowanych usług w zakresie zatrudnienia i usług społecznych mogłoby poprawić szanse na zatrudnienie grup znajdujących się w niekorzystnej sytuacji i zwiększyć ich szanse na znalezienie pracy.
- (18) Niedobory wykwalifikowanej siły roboczej w Bułgarii wymagają znacznych inwestycji. Szanse młodych ludzi na zatrudnienie zwiększyłyby się w wyniku podniesienia jakości i skuteczności staży przygotowania zawodowego. Ponadto bardzo niski jest udział dorosłych w programach podnoszenia kwalifikacji i reorientacji zawodowej. Pomimo wprowadzonych środków wspierania rozwoju umiejętności cyfrowych, poziom podstawowych umiejętności cyfrowych w Bułgarii (29 % osób z podstawowymi umiejętnościami cyfrowymi przy średniej UE wynoszącej 57 %) pozostaje jednym z najniższych w UE.
- (19) Pomimo ratyfikacji konwencji Międzynarodowej Organizacji Pracy dotyczącej ustalania płac minimalnych i kilku rund negocjacji w 2018 r., pracodawcy i związki zawodowe nadal mają rozbieżne poglądy co do kryteriów stosowanych przy ustalaniu minimalnego wynagrodzenia. Istnieje możliwość osiągnięcia szerszego konsensusu w sprawie obiektywnego i przejrzystego mechanizmu ustalania płac. Równocześnie nadal konieczne jest wspieranie wzmocnionego dialogu społecznego, mimo że zauważalny jest wzrost zaangażowania partnerów społecznych w opracowywanie i wdrażanie polityk oraz reform.
- (20) Wyniki kształcenia są nadal niskie i silnie uzależnione od statusu społeczno-ekonomicznego rodziców. Odzwierciedla to wyzwania związane z aspektem włączenia społecznego w systemie kształcenia i szkolenia oraz z jakością tego systemu. Bułgaria nie inwestuje wystarczających środków w edukację, w szczególności w edukację przedszkolną i podstawową, czyli dwa obszary, które mają zasadnicze znaczenie dla zapewnienia równych szans od najmłodszych lat. Niski jest udział w wysokiej jakości wczesnej edukacji i opiece nad dzieckiem, w szczególności w przypadku Romów i dzieci pochodzących z innych grup znajdujących się w niekorzystnej sytuacji. Wskaźnik wczesnego kończenia nauki jest

nadal wysoki, co wpływa negatywnie na zdolność do zatrudnienia w przyszłości i wyniki na rynku pracy. Niewystarczające jest dopasowanie kształcenia i szkolenia zawodowego do potrzeb rynku pracy oraz dostępność dualnego systemu kształcenia i szkolenia zawodowego. Pewne środki są wprawdzie w trakcie realizacji, ale konieczne są dalsze wysiłki, aby umiejętności absolwentów szkół wyższych mogły w sposób spójny rozwiązać problem niedoboru wykwalifikowanej siły roboczej w perspektywie krótko- i średnioterminowej. Wprowadzono pewne środki w zakresie przekwalifikowywania nauczycieli i uatrakcyjnienia zawodu nauczyciela. Kształcenie i doskonalenie zawodowe nauczycieli wymaga jednak dalszych ulepszeń i konieczna jest także poprawa warunków pracy w szkołach.

- (21) Bułgaria nadal boryka się z problemem wysokich nierówności dochodowych i znacznego zagrożenia ubóstwem lub wykluczeniem społecznym. W 2018 r. wskaźnik ubóstwa lub wykluczenia społecznego spadał, ale nadal wynosił 32,8 %, czyli znacznie powyżej średniej UE. System zabezpieczenia społecznego nie obejmuje wszystkich osób zatrudnionych, a system ochrony socjalnej jest niewystarczający dla rozwiązania istotnych kwestii społecznych. Odzwierciedla to niski poziom wydatków socjalnych, nierówny dostęp do usług socjalnych na terytorium kraju oraz ograniczone efekty redystrybucyjne systemu podatkowego. W 2018 r. dochód najbogatszych 20 % ludności był 7,7 razy wyższy od dochodu najuboższych 20 %, wciąż jest to jedna z najwyższych dysproporcji w UE. Pomimo wprowadzenia pewnych środków, adekwatność i zakres minimalnego dochodu mają ograniczony charakter i nadal brakuje obiektywnego mechanizmu regularnej rewaloryzacji minimalnego dochodu. Problemem usług socjalnych jest ich niska jakość oraz brak zintegrowanego podejścia do aktywnego włączenia. Utrzymują się różnice w dostępie do usług socjalnych, opieki zdrowotnej i opieki długoterminowej. Utrudnia to zapewnienie kompleksowego wsparcia osobom znajdującym się w najtrudniejszej sytuacji, takim jak Romowie, dzieci, osoby starsze, osoby niepełnosprawne oraz osoby mieszkające na obszarach wiejskich. Część ludności ma trudności z dostępem do przystępnych cenowo mieszkań. Konieczne są zatem dalsze działania na rzecz aktywnego włączenia społecznego, promowania integracji społeczno-gospodarczej grup w najtrudniejszej sytuacji (w tym Romów), poprawy dostępu do wysokiej jakości usług oraz rozwiązania problemu deprawacji materialnej.
- (22) Sektor opieki zdrowotnej nadal charakteryzuje się niskimi wydatkami publicznymi. Bułgarzy mają ograniczony dostęp do opieki zdrowotnej ze względu na nierówną dystrybucję ograniczonych zasobów i wąski zakres ubezpieczenia zdrowotnego. Wysoki jest poziom dopłat własnych pacjentów, które mają zrekompensować niski poziom wydatków publicznych. Mała dostępność lekarzy ogólnych ogranicza dostęp do podstawowej opieki zdrowotnej. Wyraźny jest brak pielęgniarek, ich liczba w przeliczeniu na mieszkańca należy do najniższych w UE. Szybsze i skuteczniejsze wdrożenie krajowej strategii w dziedzinie zdrowia byłoby pomocne w zaradzeniu tym problemom.
- (23) W ramach mechanizmu współpracy i weryfikacji Komisja kontynuuje monitorowanie reformy sądownictwa oraz walki z korupcją i przestępczością zorganizowaną w Bułgarii. Obu tych obszarów nie ujęto zatem w zaleceniach dla poszczególnych krajów skierowanych do Bułgarii. Są one jednak istotne dla rozwoju korzystnego otoczenia biznesowego w tym kraju. W sprawozdaniu na temat mechanizmu współpracy i weryfikacji z listopada 2018 r. stwierdzono, że Bułgaria nadal prowadzi reformę sądownictwa i usuwa braki w walce z korupcją i przestępczością

zorganizowaną, jednak w wielu obszarach potrzebne są dalsze działania. Komisja planuje ponownie ocenić postępy na początku jesieni 2019 r.

- (24) Programowanie funduszy UE na lata 2021–2027 może przyczynić się do wyeliminowania niektórych braków wskazanych w zaleceniach, w szczególności w obszarach objętych załącznikiem D do sprawozdania krajowego⁸. Pozwoliłoby to Bułgarii na jak najlepsze wykorzystanie tych funduszy w odniesieniu do wskazanych sektorów, z uwzględnieniem różnic regionalnych. Ważnym czynnikiem sukcesu tej inwestycji jest wzmocnienie krajowych zdolności administracyjnych w zakresie zarządzania tymi funduszami.
- (25) W ramach europejskiego semestru w 2019 r. Komisja przeprowadziła wszechstronną analizę polityki gospodarczej Bułgarii, którą opublikowała w sprawozdaniu krajowym na 2019 r. Komisja oceniła również program konwergencji na 2019 r. i krajowy program reform na 2019 r., a także działania następcze podjęte w odpowiedzi na zalecenia skierowane do Bułgarii w poprzednich latach. Wzięła pod uwagę nie tylko ich znaczenie dla stabilnej polityki budżetowej i społeczno-gospodarczej w Bułgarii, ale także ich zgodność z unijnymi przepisami i wytycznymi, ze względu na konieczność wzmocnienia ogólnego zarządzania gospodarczego w Unii przez wnoszenie na szczeblu unijnym wkładu w przyszłe decyzje krajowe.
- (26) W świetle powyższej oceny Rada przeanalizowała program konwergencji na 2019 r. i jest zdania, że – zgodnie z przewidywaniami – Bułgaria spełni warunki paktu stabilności i wzrostu.
- (27) W świetle dokonanej przez Komisję szczegółowej oceny sytuacji i powyższej oceny Rada przeanalizowała krajowy program reform na 2019 r. i program konwergencji na 2019 r. Zalecenia Rady na mocy art. 6 rozporządzenia (UE) nr 1176/2011 znajdują odzwierciedlenie w zaleceniu 2 poniżej,

NINIEJSZYM ZALECA Bułgarii podjęcie w latach 2019 i 2020 działań mających na celu:

1. Poprawę ściągłości podatków poprzez ukierunkowane środki w obszarach takich jak opodatkowanie paliwa i opodatkowanie pracy. Ulepszenie ładu korporacyjnego przedsiębiorstw państwowych przez przyjęcie i wdrożenie planowanych przepisów prawnych.
2. Zapewnienie stabilności sektora bankowego poprzez wzmocnienie nadzoru, wspieranie odpowiedniej wyceny aktywów, w tym zabezpieczenia bankowego, oraz wspieranie funkcjonującego rynku wtórnego kredytów zagrożonych. Zapewnienie skutecznego nadzoru i egzekwowania ram przeciwdziałania praniu pieniędzy. Wzmocnienie sektora instytucji finansowych niebędących bankami poprzez skuteczne egzekwowanie nadzoru opartego na ryzyku, niedawno przyjętych wytycznych w zakresie wyceny oraz nadzoru na poziomie grupy. Wdrożenie planu działania mającego usunąć luki zidentyfikowane w ramach postępowania upadłościowego. Wspieranie stabilności sektora ubezpieczeń komunikacyjnych poprzez reagowanie na problemy rynkowe i utrzymujące się słabości strukturalne.
3. Skoncentrowanie polityki gospodarczej w dziedzinie inwestycji na badaniach naukowych i innowacjach, transporcie, w szczególności jego zrównoważonym charakterze, infrastrukturze wodnej, energetycznej i infrastrukturze gospodarowania odpadami oraz efektywności energetycznej z uwzględnieniem różnic regionalnych, oraz na poprawie otoczenia działalności gospodarczej.

⁸ SWD(2019) 1001 final.

4. Poprawę szans na zatrudnienie poprzez doskonalenie umiejętności, w tym umiejętności cyfrowych. Poprawę jakości systemu kształcenia i szkolenia, jego dopasowania do potrzeb rynku pracy oraz aspektu włączenia społecznego w tym systemie, w szczególności w odniesieniu do Romów i innych grup znajdujących się w niekorzystnej sytuacji. Rozwiązanie problemu włączenia społecznego przez zapewnienie lepszego dostępu do zintegrowanych usług zatrudnienia i usług socjalnych oraz bardziej skuteczne wsparcie dochodu minimalnego. Poprawę dostępu do usług zdrowotnych, w tym przez zmniejszenie kosztów ponoszonych przez pacjentów oraz rozwiązanie problemu niedoboru pracowników w służbie zdrowia.

Sporządzono w Brukseli dnia [...] r.

*W imieniu Rady
Przewodniczący*